

სექანტვერო საბჭოთა კავშირის 1940 სამაურო მას

§ 50. სამაულო მას და სამართველოს
მუნიციპალიტა დახმარება ზორნი-
სადა

სსრ კავშირის დიდი სამამულო
ომის დასაწყისი და საბჭოთა ხალ-
ხის თავდაცვითი ღონისძიებანი. ფა-
შისტური გერმანია, რომელმაც 1939
წელს გააჩაღა მეორე მსოფლიო ომი,
დასავლეთ ევროპის უდიდესი ნაწი-
ლის დაპყრობის შემდეგ, 1941 წლის
22 ივნისს მოულოდნელად, ომის
გამოუცხადებლად თავს დაესხა
ჩვენს ქვეყანას. დაიწყო საბჭოთა
კავშირის ხალხთა დიდი სამამულო
ომი. გერმანიის წინააღმდეგ ომში
საბჭოთა კავშირის ჩაბმამ საბოლოოდ
ვანსაზღვრა ანტიპიტლერული კოა-
ლიციის წინააღმდეგ ომის სამართ-
ლიანი, განმათავისუფლებელი ხასია-
თი. საბჭოთა კავშირის მიზანს შე-
აღვენდა არა მარტო თავისი სოცია-
ლისტური სამშობლოს დაცვა, არა-
მედ ფაშისტური უღლისაგან ევრო-
პის დამონებული ხალხების. განთა-
ვისუფლებაც.

სამამულო ომის დაწყების პირ-
ველ პერიოდში, მტრის ჭარბი ძალე-
ბის შემოსევის შედეგად, საბჭოთა
არმია იძულებული შეიქნა უკან

დაეხია და დაეტოვებინა ბევრი
მშობლიური ქალაქი და სოფელი.
1941 წლის ივნისიდან 1942 წლის
ნოემბრამდე მტერმა მოახერხა ხელ-
ში ჩაეგდო ჩვენი ქვეყნის ბევრი
მდიდარი რაიონი, გაჭრილიყო
ლენინგრადისაკენ, მოსკოვისაკენ,
დონის როსტოვისაკენ და მისულიყო
ვოლგამდე და კავკასიონის ქედამდე.
კომუნისტურმა პარტიამ და საბ-
ჭოთა მთავრობამ დარაზმეს მუშათა
კლასი, გლეხობა, ინტელიგენცია,
რათა მიეღწიათ მტრის სრული გა-
ნადგურებისათვის. პარტია იყო სა-
ყოველთაო-სახალხო ბრძოლის ორ-
განიზატორი და სულისჩამდგმელი.
მთელი ქვეყანა დაირაზმა კომუნის-
ტური პარტიის ლოზუნგების გარშე-
მო: „სიკვდილი გერმანელ ოკუპან-
ტებს!“ „ყველაფერი ფრონტისათ-
ვის, ყველაფერი გამარჯვებისათვის!“
ომის დაწყების პირველ დღეებ-
შივე შეიქმნა თავდაცვის სახელმწი-
ფო კომიტეტი, რომლის სათავეში
ი. ბ. სტალინი იდგა. თავდაცვის
კომიტეტის ხელში თავმოყრილი
მთელი სახელმწიფო ხელი-
იყო მთელი სახელმწიფო ხელი-
სუფლება. დაიწყო ქვეყნის სახალხო
მეურნეობის საომარ ყაიდაზე გარ-

დაქმნა, სამრეწველო საწარმოების, ქონებისა და მოსახლეობის ევაკუაცია ზურგის რაიონებში.

სამხედრო-თავდაცვითი მუშაობა.

ქართველი ხალხი, საბჭოთა კავშირის ყველა ხალხთან ერთად, თავიდანვე ჩაება მტერზე გამარჯვებისათვის საკოველთაო-სახალხო ბრძოლაში. მოვილიზაცია საქართველოში დიდი წარმატებით ჩატარდა და მოხალისეთა მოძრაობაში გაღიაზარდა. ომის პირველ დღეებში ფრონტზე წავიდა საქართველოს კომპარტიის წევრთა ნახევარზე მეტი და 150 ათასზე მეტი კომკავშირელი. სამშობლოს ღირსებისა და დამოუკიდებლობის დასაცავად ხშირად ერთი ოჯახიდან რამდენიმე კაცი მიღიოდა ფრონტზე. ასე, მავალითად, ქართველი კოლმეურნე აბესაძის ოჯახიდან 14 ძმა იბრძოდა სამამულო ომის ფრონტზე.

არმიისათვის კვალიფიციური მებრძოლების მომზადების მიზნით დაიწყო მოსახლეობის საყოველთაო-სამხედრო სწავლება, შეიქმნა საჰაერო-ქიმიური თავდაცვის წრეები. ყველგან ქალაქიდ, რაიონებში და სოფლებში მოეწყო გამანალგურებელი ბატალიონები. საწარმოებსა, კოლმეურნეობებსა და სახლმართველობებთან ჩამოყალიბდა თავდაცვის ჯგუფები. თავდაცვის მრავალი თავშესაფარი, ბლინიგო, მრავალი თავშესაფარი, ბლინდაჟი, შეკლის აუზი და სხვ. ყველგან

იქმნებოდა ტანკსა და აღმდეგობის სამგებულები.

დიდი თავდაცვითი მშენებლობა წარმოებდა შავი ზღვის სანაპიროებზე და ქვეყნის შიდა რაიონებში. ამ სამუშაოებს უმთავრესად კოლმეურნე გლეხობა ასრულებდა.

საქართველოს სახალხო მეურნეობის საომარ ყაიდაზე გარდაქმნა. ომამდე საქართველოში სამხედრო საწარმოები არ არსებობდა. საჭირო კი იყო ასეთი საწარმოების შექმნა და არსებული სამოქალაქო საწარმოების გადაყვანა სამხედრო პროდუქციის გამოშვებაზე. ამ ამოცანების განხორციელება 1942 წლის მეორე ნახევარში დამთავრდა.

საქართველოს მრეწველობის წინაშე უდიდესი საპატიო ამოცანა იდგა: მას უნდა უზრუნველეყო მთელი ამიერკავკასიის მრეწველობა ტრანსპორტით და შავი ზღვის ფლოტი ქვანახშირით. მძიმე მრეწველობის საწარმოებს უნდა მიეცათ სსრბის საწარმოების სატანკო და საავიაციო კავშირის სატანკო და საავიაციო მრეწველობისათვის საჭირო მასალა. მრეწველობისათვის საჭირო მასალა — სურათების კვებისა და მსუბუქი მრეწველობის საწარმოებს — სურათების საწარმოებს — სურათების ტანსაცმელი.

საქართველოს ტრანსპორტის უნდა უზრუნველეყო ევაკუირებული მოსახლეობისა და ქონების მიღება. სახლეობისა და ქონების მიღება სახლეობისათვის იარაღისა და სურათონტისათვის იარაღისა და სურათების საწარმოებს — სურათების ტანსაცმელი.

სათის მიწოდება, კარების გადაყვან-
გადმოყვანა და სხვ.

უკრაინის, ყირიმის და უზბანის
ოკუპაციის შემდეგ ვანსაკუთრებუ-
ლი ამოცანები დადგა საქართველოს
სოფლის მეურნეობის, წინაშე; მას
უნდა უზრუნველეყო მოსახლეობა
და არმიის ცალკეული ნაწილები
მარცვლეულით, ჩაით, თამბაქოთი,
ლვინით, ხორცით, რძით, ხილ-ბოს-
ტნეულით, ციტრუსებით და კვების
სხვა პროდუქტებით. ამ ამოცანების
გადაწყვეტა უდიდეს სიძნელეებს
აწყდებოდა. მრეწველობაში, ტრანს-
პორტსა და სოფლის მეურნეობაში
მკვეთრად შემცირდა მუშახელის
რაოდენობა. ფრონტზე იგზავნებოდა
ავტომობილები, ტრაქტორები, ცხე-
ნები და სხვა გამწევი ძალა. განსა-
კუთრებით მწვავედ იგრძნობოდა კვა-
ლიფიციური კადრების ნაკლებობა.

საქართველოს მშრომელებმა თა-
ვიანთი გმირული შრომით გადალა-
ხეს ეს სიძნელეები და მნიშვნელო-
ვანი წვლილი შეიტანეს მტერზე
უზრუნველყოფისათ-
ვის.

ქართველი ხალხის გმირული შრო-
მა. საქართველოს მშრომელების პატ-
რიოტიზმი, მათი თავდადებული
რიონტიზმი, მტერზე გამარჯვების უზ-
ბრძოლა მტერზე გამარჯვების უზ-
ბრძოლა მტერზე გამოვლინდა მათ
შრომით აქტივობაში.

სამამულო ომის პერიოდში ფარ-
თო გაქანება მიიღო სოციალისტურ-

მა შეჯიბრებამ და მისმა ახალმა
ფორმებმა. სოციალისტური შეჯიბ-
რების ასეთი ფორმა იყო სრული-
ად საკავშირო სოციალის-
ტური შეჯიბრება. რომელიც
1942 წლის მაისში წარმოიშვა. ფრონ-
ტისა და ზურგის სურსათითა და
ნედლეულით უკეთ მომარაგების მი-
ზნით სრულიად საკავშირო სოცია-
ლისტურ შეჯიბრებაში ფართოდ ჩა-
ებნენ საქართველოს მრეწველობის,
ტრანსპორტისა და სოფლის მეურნე-
ობის მუშაკები.

სრულიად საკავშირო სოციალის-
ტური შეჯიბრების ინიციატორებად
ქვანახშირის მრეწველობაში იყვნენ
ტყიბულის მუშები. სოციალისტური
შეჯიბრების ახალ ფორმებს წარმო-
ადგენდა ახალგაზრდულ-კომ-
კავშირული ბრიგადა, რომელთაგან
357-ს საფრონტო ბრიგადის საპა-
ტიო წოდება მიენიჭა. სამამულო
ომის წლებში ფართოდ გაიშალა
მოძრაობა მრავალი დაზგის მომსა-
ხურქობისა და პროფესიათა შეთავ-
სებისათვის, ქალთა მოძრაობა მამა-
კაცთა პროფესიების დაუფლებისა-
თვის. ფრონტზე წასულ მამაკაცებს
სამუშაოზე ცვლიდნენ ქალები, მო-
ხუცები და მოზარდები.

ქართველი ხალხის თავდადებულ-

მა შრომამ, ეკონომიის უმკაცრესი რეჟიმის გატარებამ და შინაგანი რესურსების მობილიზაციამ უზრუნველყო საქართველოს სახალხო მეურნეობის წინაშე დასმული საპატიო ამოცანების წარმატებით განხორციელება. საქართველოს სახალხო მეურნეობა ომის წლებში გადაჭირდებით ასრულებდა გეგმით გათვალისწინებულ დავალებებს. განსაკუთრებული მიღწევები მოიპოვეს საქართველოს ტრანსპორტის მუშაკებმა. რკინიგზების — გელაძეს, კოხჩეიძეს, წიკლაურსა და კიკნაძეს მიენიჭათ სოციალისტური შრომის გმირის მაღალი წოდება. სრულიად საკავშირო სოციალისტურ შეჯიბრებაში მოპოვებული გამარჯვებისათვის ამიერკავკასიის რკინიგზას ომის დასასრულს სამუდამო შესანახად გადაეცა თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის გარდამავალი დროშა.

სამამულო ომის წლებში საქართველოში ბევრი ახალი ფაბრიკა-ქარხანა აშენდა. მათ შორის: თბილისის პლასტმასის ქარხანა, ქუთაისის შუშის ტარის ქარხანა და სხვ. რომლებიც ფრონტის საჭიროებისათვის მუშაობდნენ. 1944 წელს დაიწყო მეტალურგიული ქარხნის შენებლობა რუსთავში, 1945 წლის აგვისტოში — ქუთაისის სამეცნიერო ქარხნის მშენებლობა, განახლდა ხრამისა და სოხუმის ჰესების მშენებლობა.

საქართველოს მშრომელების დახმარება ფრონტისადმი. ფრონტისა და ზურგის ერთიანობა, რომელმაც უზრუნველყო მტერზე გამარჯვება, გამოიხატა არა მარტო თავდადებულ შრომაში, არამედ აგრეთვე ფრონტისადმი საყოველთაო-სახალხო დახმარების ორგანიზაციაში — ფრონტის საჭიროებისათვის სახსრების ნებაყოფლობით შეგროვებაში, მეომრებისათვის თბილი ტანსაცემლისა და საჩუქრების გაგზავნაში. 1942 და 1943 წლებში საქართველოში მშრომელებმა 272 მილიონზე მეტი მანეთი შეაგროვეს სატანკო კოლონის „საქართველოს კოლმეურნისა“ და ავიაესკადრილიის „საბჭოთა საქართველოს“ ასაშენებლად. ორნახევარ მილიარდ მანეთზე მეტი შეგროვდა სახელმწიფო სესხის ობლიგაციების, ფულისა და ნივთების ლატარიის ბილეთების რეალიზაციის გზით. საქართველოს კოლმეურნები თესლნენ ე. წ. „თავდაცვის ჰექტარებს“, რომლის მოსავალი ფრონტზე იგზავნებოდა.

საქართველოს მოსახლეობამ უდიდესი დახმარება გაუწია საბჭოთა ჯარებს კავკასიის დაცვის მძიმე დღეებში. აფხაზეთში ყოველდღიურად თავდაცვის სამუშაოზე 8000 კაცი მუშაობდა. ზუგდიდის, ჩხორვალუს, წალენჯიხის, ცხაჭაისა და რომელისაც მშენებლობა 5 ათასი ხარხობის კოლმეურნებმა 5 ათასი ხარხობის მშენებლობა განახლდა ხრამისა და სიძნეურემი შეაგროვეს და დიდი სიძნეურემი შეაგროვეს და დიდი

ლეგის გადალახვით სვანეთში აზი-
დეს 242-ე დივიზიის მთელი საჭურ-
ველი.

სამამულო ომის წლებში პარტია
და მთავრობა განუწყვეტლივ ზრუ-
ნავდა მშრომელთა მატერიალური და
საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმ-
ჯობესებისათვის. განსაკუთრებულ
მზრუნველობას უწევდნენ სამხედრო
მოსამსახურეთა ოჯახებს და ომის
ინვალიდებს. ხალხის კეთილდღეო-
ბისათვის მშობლიურმა ზრუნვამ კი-
დევ უფრო აამაღლა კომუნისტური
პარტიის ავტორიტეტი და განამტ-
კიცა მისი კავშირი მასებთან.

ამრიგად, დიდი სამამულო ომის
პერიოდში საქართველოს მშრომე-

ლებმა მთელ საბჭოთა ხალხთან
ერთად, კომუნისტური პარტიის
ხელმძღვანელობით, უზრუნველყველ-
ობონტისა და ზურგის მტკიცე ერ-
თიანობა და თავიანთი საპატიო
წვლილი შეიტანეს მტრის განადგუ-
რებაში.

პირები და დაგალებები:

როდის და როგორ დაიწყო სსრ კავში-
რის დიდი სამამულო ომი? რა სახის სამ-
ხედრო-თავდაცვითი სამუშაოები წარმოებ-
და საქართველოში ომის წლებში? დახი-
სიათეთ ქართველი ხალხის გმირული შრო-
მა ომის წლებში. როგორი იყო ქართველი
ხალხის დაზმარება ფრონტისადმი? გაეცა-
ნით მასალებს, თუ როგორ მუშაობდნენ
თქვენი სოფლისა და ქალაქის კოლმეურ-
ნეობები და საწარმოები ომის წლებში.

დოკუმენტები

ა) გურჯაანის რაიონის სტახანოველ კოლ-
მეურნე ქალთა წერილი საქართველოს
უცილა კოლმეურნე და ტრაქტორისტი
ქალისადმი (1942 წლის 24 მარტი)

... „მთელს ჩვენს ქვეყანაში საბჭოთა ქალები
სახელოვნად იძრდებან, როგორც ურონტზე, ისე
ფამრიკა-ქარხნებში, კოლმეურნეობებში, მტს-ებ-
სა და საბჭოთა მეურნეობებში. მათ დაიკავეს
და საბჭოთა მეურნეობებში. მათ დაიკავეს
ფრონტზე წასული ქმრების, შვილებისა და ძმე-
ბის ადგილები დაზებთან, ტრაქტორებთან,
კომბაინებთან...

გურჯაანის რაიონის კოლმეურნე და ტრაქტო-
რისტი ქალები, ისე როგორც მთელი საბჭოთა
კავშირის ქალები, მზად არიან დაუღალვად
იმუშაონ დღე და ღამე, ორჯერ და სამჯერ
უფრო მეტად, ვიდრე მშვიდობიან დროს და

ამით ხელი შეუწყონ პირსისხლიანი მტრის —
ფაშიზმის განადგურებას...

კოლმეურნე ქალებმა ბეჭითად მოკიდეს ხელი
ტრაქტორის მართვის შეწავლას. რაიონში 69,
ტრაქტორისტი ქალი მომზადდა. გასულ წელს
სტახანოვერი მუშაობით თავი ისახელეს ტრაქ-
ტორისტმა ქალებმა თამარ ჩიკვაძემ, მაია აბე-
საძემ, მარო წიკლაურმა, ნინო ჩინჩალაძემ, ანე-
ტა ჭანტურიძემ, თამარ ქადაგიშვილმა, ანიკო
ბიჭოანამა და სხვ.

ჩვენი ამოცანა ის არის, რომ კიდევ უფრო
გამრავლოთ ორასოვანთა და სამასოვანთა რიგე-
ბი!, ფართოდ გავშალოთ წინასამაისო სოციალის-
ტური შეჯიბრება, სანიმუშოდ დაგეუფლოთ მა-
მაკაციის პროფესიებს და შეცვალოთ... წითელ
არმიაში გაწვეული მამაკაცები.

1 ორასოვანები, სამასოვანე-
ბი — ისინი ვინც დღიურ ნორმებს 200 და
300%-ით ასრულებენ.

შემორიზონი არაა ვეტერის მანდატის საგირზეული სამუშაოთის წერტყმის წერტყმის შეფიქრის გა-
თვალისწინება შეტყმის მოქმედით თქვენ გა-
იხდოთ საუკალისტური შეკირება 1942 წლის
მიმდევ-მარტის სამუშაოთა და მეცხოვე-
ლობის სამუშაოთა გადამეტებით
შეტყმის მანდატის გადამეტებით

(ii) კონტრა „მონება“ საქართველოს მუშათა
მუსოს უზრუნველობის დამარცხის ზე-
სახური

1942 წლის შემოღვიძის მრისხანე დღესწი, როგორც კონტაქტების მიერ ჩრდილო კავკასიონი და გაუკალის გამო, მოყრიცებისის ფრინტის შეტყმის და სომხის მასალის მომარაგება მარტის განტრალური ულტემოდინ კონტრალით აურ საქართველოს საწარმოების სამუშაოშია მარტის აშადით და ისმალი მასალით არ გაარიცეთ თქვენი ძალ-ღონე... იშრომეთ ფრონტულად... ყოველ წამს მზად იყავით შეცვალოთ წერაქვი და ურო შაშხანასა და ავტომატზე... კოლმურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ახალგაზრდობა! შენი შრომის ნაყოფი პევ- ბავს შენს ტოლ ფრონტელებს... ჩვენი დევიზია— მეტი პროდუქტები ფრონტს!

გახოდეთ, ოგანოგი, პეტროსიანი, გასუმოვი, ქე-
რიმოვი, შალაშერიძე, გრიგორიანი და მრავალი
სხვა უშიშარი გავგასიერი...

ამიერკავკასიის ნავთის სარეწების, მაღარი-
ძის, შაბტების, ქარხნებისა და უაბრიკების ახალ-
გაზრდობა!

შენი ახორციელი ნავთი, მარგანეცი, სპილენ-
ძი, ქვანახშირი, შენი ხელით დამზადებული სა-
ჭურველი, საომარი მასალა ზრდის წითელი არ-
მის ძლიერება... ახალგაზრდა მუშებო! გააათ-
დეთ თქვენი ძალ-ღონე... იშრომეთ ფრონტუ-
ლად... ყოველ წამს მზად იყავით შეცვალოთ
წერაქვი და ურო შაშხანასა და ავტომატზე...

კოლმურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობე-
ბის ახალგაზრდობა! შენი შრომის ნაყოფი პევ-
ბავს შენს ტოლ ფრონტელებს... ჩვენი დევიზია—
მეტი პროდუქტები ფრონტს!

ძმებო! ახალგაზრდა არწივებო! შევფიცოთ
სამშობლოს:

— გაგწყვდებით, მტერს კი არ შემოუშვებთ.

დადგება მტერზე გამარჯვების ბრწყინვალე
ები. სამშობლო ქება-დიდებით შემოსავს მამაც
შეიღებს და სამარადისო სირცხვილის დას და-
სხვამს იმას, ვინც ამ მრისხანე დღეებში უკან
დაიხევს, ვინც სულმოკლეობას, ლაქონიას გა-
მოიჩინს...

დიდება საბჭოთა მიწა-წყლის დამცველება,
დიდება მეომრებს, რომლებიც მიდიან სამკვდრო-
სასიკოცხლო ბრძოლაში სამშობლოს სიცოცხლი-
სათვის, მისი თავისუფლებისათვის!

და ცოცხლობდეს ამიერკავკასიისა და მთელი
საბჭოთა კაშშირის ხალხთა ურღვევი ძმობა!

გაუმარჯოს ჩვენს სამშობლოს!..
სიკვდილი გერმანელ კურპანტებს!“

დაგვალება:

შეაგროვეთ მასალები თქვენი სოფლის
(რიონის, ქალაქის) მუშების, გლეხების,
ქილების და მოსწოვლე იხილგაზრდობის
გმირული შრომის შესახებ და ამ საკითხზე
მოამზადეთ რეფერატი ისტორიის წრეში
წასაკითხოდ.